

PRESUDA SUDA

18. svibnja 1993.(*)

„Slobodno kretanje robe – Količinska ograničenja – Mjere s istovrsnim učinkom –
Zabrana oglašavanja usporedbom cijena”

U predmetu C-126/91,

povodom zahtjeva za prethodnu odluku na temelju članka 177. Ugovora o EEZ-u koji je uputio Bundesgerichtshof (Savezni vrhovni sud, Njemačka) u postupku koji se pred tim sudom vodi između

Schutzverband gegen Unwesen in der Wirtschaft e.V.

i

Yves Rocher GmbH

o tumačenju članaka 30. i 36. Ugovora o EEZ-u,

SUD,

u sastavu: O. Due, predsjednik, C. N. Kakouris, M. Zuleeg i J. L. Murray, predsjednici vijeća, G. F. Mancini, J. C. Moitinho de Almeida, F. Grévisse, M. Diez de Velasco i P. J. G. Kapteyn, suci,

nezavisni odvjetnik: M. Darmon,

tajnik: D. Triantafyllou, administrator,

uzimajući u obzir pisana očitovanja koja su podnijeli:

- za Schutzverband gegen Unwesen in der Wirtschaft, Rudolf Friedrich, odvjetnik iz odvjetničke komore u Karlsruheu,
- za društvo Yves Rocher GmbH, Dirk Schroeder, odvjetnik iz odvjetničke komore u Kölnu, i Robert Colin i Marie-Laure Coignard, odvjetnici iz odvjetničke komore u Parizu,
- za vladu Savezne Republike Njemačke, Joachim Karl, Regierungsdirektor u Saveznom ministarstvu gospodarstva, i Alexander von Mühlendahl, Ministerialrat u Ministarstvu pravosuđa, u svojstvu agenata,
- za vladu Francuske Republike, Edwige Belliard, zamjenica direktora za pravne poslove pri Ministarstvu vanjskih poslova, u svojstvu agenta, i Jean-Louis Falconi, tajnik za vanjske poslove u upravi za pravne poslove pri Ministarstvu vanjskih poslova, u svojstvu zamjenika agenta,

- za Komisiju Europskih zajednica, Rafael Pellicer, član pravne službe, uz asistenciju Roberta Haydera, upućenog nacionalnog državnog službenika u pravnoj službi Komisije, u svojstvu agenata,

uzimajući u obzir izvještaj za raspravu,

saslušavši usmena očitovanja društva Yves Rocher GmbH, njemačke vlade, francuske vlade i Komisije Europskih zajednica na raspravi održanoj 2. lipnja 1992.,

saslušavši mišljenje nezavisnog odvjetnika na raspravi održanoj 15. rujna 1992.,

donosi sljedeću

Presudu

- 1 Rješenjem od 11. travnja 1991., koje je Sud zaprimio 30. travnja 1991., Bundesgerichtshof (Savezni vrhovni sud) postavio je Sudu na temelju članka 177. Ugovora o EEZ-u prethodno pitanje o tumačenju članaka 30. i 36. Ugovora o EEZ kako bi mogao presuditi je li nacionalno zakonodavstvo u području komercijalnog oglašavanja u skladu s tim odredbama.
- 2 To je pitanje bilo postavljeno u okviru postupka između Schutzverband gegen Unwesen in der Wirtschaft e. V., neprofitne organizacije sa sjedištem u Münchenu (dalje u tekstu: Schutzverband), i Yves Rocher GmbH (dalje u tekstu: Yves Rocher), društva kćeri francuskog društva Laboratoires de Biologie Végétale Yves Rocher, u vezi s oglašavanjem društva Yves Rocher koje je sadržavalo usporedbu između starih i novih cijena njegovih proizvoda.
- 3 Prije 1986. oglašavanje putem usporedbe cijena istog poduzeća bilo je dozvoljeno ukoliko nije bilo nepošteno ili nije dovodilo potrošače u zabludu. Na pritisak određenih maloprodajnih krugova, njemački zakonodavac je donio „Gesetz zur Änderung wirtschafts-, verbraucher-, arbeits- and sozialrechtlicher Vorschriften” (Zakon o izmjeni određenih odredbi gospodarskog, potrošačkog, radnog i socijalnog prava) od 25. srpnja 1986., kojim je u „Gesetz gegen den unlauteren Wettbewerb” (Zakon o nelojalnoj konkurenciji, dalje u tekstu: UWG) od 7. lipnja 1909. dodan članak 6.e kojim se zabranjuje oglašavanje usporedbom pojedinačnih cijena. Cilj te zabrane je zaštititi potrošače i konkurente od oglašavanja usporedbom cijena.
- 4 Međutim, zabrana koju sadrži članak 6.e UWG-a nije apsolutna. Za cjenovne usporedbe koje nisu „upadljive” (*blickfangmäßig*) (članak 6.e stavak 2. točka 1. UWG-a) i oglašavanje putem kataloga (članak 6.e stavak 2. točka 2. UWG-a) predviđena je iznimka.
- 5 Društvo Yves Rocher prodaje putem pošte u Saveznoj Republici Njemačkoj kozmetičke proizvode koje dobavlja matično poduzeće, od kojih se većina proizvodi u Francuskoj. Reklamni materijal za te proizvode, koji je matično poduzeće osmislilo na

jedinstven način za različite države članice, šalje se u obliku kataloga i prodajnih prospekata. U okviru svoje prodajne djelatnosti društvo Yves Rocher je distribuiralo prospekt u kojem su pod naslovom „Uštedite do 50 % i više na 99 vaših omiljenih Yves Rocher proizvoda” pored precrtanih starih cijena masnim crvenim slovima bile navedene nove niže cijene.

- 6 Schutzverband je smatrao da je takvo oglašavanje u suprotnosti s člankom 6.e stavkom 2. točkom 1. UWG-a i pokrenuo je postupak pred Landgerichtom München I. (Zemaljski sud München I). Landgericht (Zemaljski sud) je ocijenio da navedena odredba UWG-a zabranjuje oglašavanje u kojem se uspoređuju stare i nove cijene, ako je to oglašavanje „upadljivo” i zabranio je društvu Yves Rocher takvo oglašavanje.
- 7 Društvo Yves Rocher podnijelo je žalbu protiv te odluke Oberlandesgerichtu München (Viši zemaljski sud u Münchenu), koji je ukinuo nalog Landgerichta (Zemaljski sud) pozivajući se na članak 6.e stavak 2. točku 2. UWG-a. Schutzverband je protiv te odluke podnio prijedlog za ponavljanje postupka Bundesgerichtshofu (Savezni vrhovni sud), koji je presudio da se ta odredba ne može primjenjivati. Međutim, Bundesgerichtshof (Savezni vrhovni sud) je smatrao da primjena članka 6.e stavka 1. UWG-a otvara pitanje o tumačenju prava Zajednice i stoga je prekinuo postupak i postavio Sudu sljedeće prethodno pitanje:

„Trebali li članak 30. UEZ-a tumačiti u smislu da mu se protivi primjena odredbe zakonodavstva države članice A, koja poduzeću sa sjedištem u toj državi, koje putem kataloga ili prodajnog prospekta poštanskom narudžbom prodaje robu, uvezenu iz države članice B, zabranjuje oglašavanje cijenama, pri čemu je upadljivo istaknuta nova cijena u usporedbi s višom cijenom, koja je bila prikazana u prijašnjem katalogu ili prodajnom prospektu?”
- 8 Za potpuniji prikaz činjenica u glavnom postupku, tijekom postupka i pisanih očitovanja podnesenih Sudu upućuje se na izvještaj za raspravu. Ti dijelovi spisa u nastavku se spominju ili razmatraju samo u mjeri u kojoj je to potrebno za obrazloženje odluke Suda.
- 9 U skladu s člankom 30. Ugovora količinska ograničenja uvoza i sve mjere s istovrsnim učinkom zabranjene su između država članica. U skladu s ustaljenom sudskom praksom svi trgovinski propisi država članica koji mogu izravno ili neizravno, stvarno ili potencijalno, ograničiti trgovinu unutar Zajednice smatraju se mjerama s istovrsnim učinkom kao količinska ograničenja (presuda od 11. srpnja 1974., Dassonville, 8/74, Zb., str. 837., t. 5.).
- 10 Sud je također presudio da nacionalno zakonodavstvo koje ograničava ili zabranjuje određene oblike oglašavanja ili određene načine promotivne prodaje može, iako ne utječe izravno na uvoz, biti takvo da ograniči njegov opseg, jer utječe na mogućnost stavljanja na tržište uvezenih proizvoda. Prisiliti gospodarski subjekt da prihvati način oglašavanja ili promotivne prodaje koji se razlikuje od jedne države članice do druge ili da prestane s određenim načinom prodaje za koji smatra da je osobito učinkovit može predstavljati prepreku pri uvozu čak i ako se zakonodavstvo o kojem je riječ primjenjuje bez razlike na domaće i uvezene proizvode (vidjeti presude od 15. prosinca 1982., Oosthoek' s Uitgeversmaatschappij, 286/81, Zb., str. 4575., t. 15., od

16. svibnja 1989., Buet, 382/87, Zb., str. 1235., t. 7., od 7. ožujka 1990., GB-INNO-BM, C-362/88, Zb., str. I-667, t. 7. i od 25. srpnja 1991., Aragonesa de Publicidad Exterior i Publivia, C-1/90 i C-176/90, Zb., str. I-4151., t. 10.).

- 11 Zabrana kao što je ona u glavnom postupku može ograničiti uvoz proizvoda iz jedne države članice u drugu i stoga u tom smislu predstavlja mjeru s istovrsnim učinkom kao količinsko ograničenje u smislu članka 30. Ugovora.
- 12 Međutim, valja podsjetiti na ustaljenu sudsku praksu Suda da u slučaju nepostojanja zajedničkih pravila koja se odnose na stavljanje na tržište, prepreke slobodnom kretanju robe unutar Zajednice koje proizlaze iz razlika između nacionalnih zakonodavstava treba prihvatiti ako se takva pravila, koja se bez razlike primjenjuju na domaće i uvezene proizvode, mogu opravdati iz razloga što su nužna kako bi se ispunili obavezni zahtjevi prava Zajednice u vezi s *inter alia* zaštitom potrošača ili poštenom trgovinom (vidjeti osobito gore navedenu presudu GB-INNO-BM, t. 10.). Ta pravila moraju biti, kao što je Sud više puta odlučio (vidjeti osobito gore navedenu presudu Buet, točka 11.), proporcionalna ciljevima koji se žele postići.
- 13 Nije sporno da se zabrana kao što je ona u glavnom postupku primjenjuje kako na domaće tako i na uvezene proizvode.
- 14 Osim toga, njemačka vlada je navela da je zabrana iz članka 6.e UWG-a namijenjena zaštititi potrošača od posebno privlačnog učinka oglašavanja usporedbama cijena, koje je često zavaravajuće. S jedne je strane potrošače vrlo lako zavarati, jer oni općenito nisu u poziciji potvrditi je li usporedba između starih i novih cijena točna. S druge strane oglašavanje putem usporedbe cijena može ostaviti utisak da su sve cijene povoljne, što ne vrijedi za čitav asortiman proizvoda.
- 15 S obzirom da je zaštita potrošača od zavaravajućeg oglašavanja legitiman cilj sa stajališta prava Zajednice, Sud mora provjeriti, u skladu s ustaljenom sudskom praksom, jesu li nacionalne odredbe primjerene za postizanje željenog cilja i prelaze li ono što je nužno za tu namjenu.
- 16 U tom pogledu potrebno je najprije napomenuti da se zabrana kao što je ona u glavnom postupku primjenjuje kad usporedbe cijena upadaju u oko bez obzira jesu li točne ili nisu. Zabrana se stoga ne primjenjuje na usporedbe cijena koje nisu upadljive. U ovom slučaju oglašavanje je zabranjeno ne zato jer je navodno nepošteno, već zbog toga što je upadljivo. Iz toga proizlazi da je svako upadljivo oglašavanje koje koristi usporedbe cijena zabranjeno, bez obzira je li istinito ili lažno.
- 17 Osim toga, zabrana o kojoj je riječ nadilazi zahtjeve koji su potrebni za postizanje cilja, zbog toga što utječe na oglašavanje koje uopće nije zavaravajuće i sadržava usporedbe cijena koje se uistinu zaračunavaju, što može biti od značajne koristi, jer omogućava potrošaču da donese odluku na temelju potpunog poznavanja činjenica.
- 18 Nadalje, komparativna analiza zakonodavstava država članica pokazuje da se informiranje i zaštita potrošača mogu osigurati mjerama koje su manje ograničavajuće za trgovinu unutar Zajednice nego što je sporna mjera o kojoj je riječ u glavnom postupku (vidjeti točku 52. Mišljenja nezavisnog odvjetnika).

- 19 Stoga valja utvrditi da zabrana kao što je ona o kojoj je riječ u glavnom postupku nije proporcionalna cilju koji se želi postići.
- 20 Njemačka vlada nadalje tvrdi da zabrana o kojoj je riječ ne može biti nespojiva s člankom 30. Ugovora, jer uzrokuje samo neznatno ograničavanje slobodnog kretanja robe.
- 21 U vezi s tim, osim pravila koja imaju čisto hipotetski učinak na trgovinu unutar Zajednice, nesporno je da članak 30. Ugovora ne pravi razliku između mjera koje se mogu kvalificirati kao mjere s istovrsnim učinkom kao količinsko ograničenje prema intenzitetu učinka koji imaju na trgovinu unutar Zajednice.
- 22 Što se tiče zaštite poštene trgovine, a time i tržišnog natjecanja, valja pojasniti da točne usporedbe cijena, koje zabranjuje zakonodavstvo o kojem je riječ u ovom postupku, ne mogu ni na koji način narušiti uvjete tržišnog natjecanja. S druge strane, pravilo kojim se zabranjuju takve usporedbe može ograničiti tržišno natjecanje.
- 23 S obzirom na prethodna razmatranja, na pitanje nacionalnog suda valja odgovoriti da članak 30. Ugovora valja tumačiti tako da mu se protivi primjena odredbe zakonodavstva države članice A, koja poduzeću sa sjedištem u toj državi, koje putem kataloga ili prodajnog prospekta poštanskom narudžbom prodaje robu uvezenu iz države članice B, zabranjuje oglašavanje cijenama, pri čemu je upadljivo istaknuta nova cijena u usporedbi s višom cijenom koja je bila prikazana u prijašnjem katalogu ili prodajnom prospektu.

Troškovi

- 24 Troškovi njemačke i francuske vlade te Komisije Europskih zajednica, koje su podnijele očitovanja Sudu ne naplaćuju se. Budući da ovaj postupak ima značaj prethodnog pitanja za stranke glavnog postupka pred sudom koji je uputio zahtjev, na tom je sudu da odluči o troškovima postupka.

Slijedom navedenog,

SUD,

kao odgovor na pitanja koja mu je uputio Bundesgerichtshof (Savezni vrhovni sud) rješenjem od 11. travnja 1991., odlučuje:

Članak 30. Ugovora o EEZ-u valja tumačiti tako da mu se protivi primjena odredbe zakonodavstva države članice A, koja poduzeću sa sjedištem u toj državi, koje putem kataloga ili prodajnog prospekta poštanskom narudžbom prodaje robu uvezenu iz države članice B, zabranjuje oglašavanje cijenama, pri čemu je upadljivo istaknuta nova cijena u usporedbi s višom cijenom, koja je bila prikazana u prijašnjem katalogu ili prodajnom prospektu.

Objavljeno na javnoj raspravi u Luxembourgju 18. svibnja 1993.

[Potpisi]

* Jezik postupka: njemački

RADNI PRIJEVOD